

1.5 Aan- en afleren (probleem)gedrag

Mensen met dementie kunnen gedrag vertonen dat door de omgeving als 'probleemgedrag' ervaren wordt. Denk hierbij aan roepgedrag, de drang om weg te lopen, agressie, etc. In veel van deze gevallen kan een leerproces met succes worden ingezet om dit 'probleemgedrag' te verminderen en zelfs geheel weg te nemen.

Observeren en interpreteren

De basis van ieder leerproces is observeren. Wat is er met iemand aan de hand? Welk gedrag vertoont iemand? Op welke momenten wel en op welke momenten niet? Welke factoren beïnvloeden deze handeling(en) en dit gedrag van deze persoon met dementie? Er zijn vele 'bronnen' en hulpmiddelen waaruit informatie gehaald kan worden. Hoe kun je die zo objectief en efficiënt mogelijk inzetten? Pas op dat waarneming en interpretaties daarvan niet door elkaar heen lopen, waardoor je te snel de verkeerde conclusies trekt.

Leerdoelen

De observaties leiden tot een concreet vast te stellen leerdoel. Het is van belang dit niet te groot te stellen, maar dit haalbaar te formuleren, zeker als het gaat om het aan- of afleren van bepaald gedrag.

Leervormen

Iedere zorgverlener past het lerend vermogen van mensen met dementie al toe. Nu gaat dit vaak onbewust. Door je veel bewuster te zijn van je rol als begeleider/coach van de mens met dementie, kan dit lerend vermogen veel gericht worden ingezet. Vormen van leren die bij mensen met dementie goed werken zijn: Foutloos leren, Associatieleren, Emotieleren en Operant leren

Vaak is het wenselijk om meerdere kleinere leerprocessen achter elkaar te plannen.

Randvoorwaarden

In een plan dat wordt opgesteld om mensen met dementie dingen te leren, is van belang om algemene randvoorwaarden rond leren te benoemen en bewaken:

- Motiveren
- Angst wegnemen
- Verleiden
- Consequent zijn
- Niet dwingen
- Niet corrigeren

Naar het lerend vermogen van mensen met dementie wordt veel onderzoek gedaan. Dit vermogen blijkt in alle stadia van dementie aanwezig! Hoe verder de dementie gevorderd is, hoe lastiger het wel wordt. Over het lerend vermogen van mensen met dementie is een boek geschreven onder de titel *(Op)nieuw geleerd, oud gedaan*. Zie hiervoor ook de website www.opnieuwgeleerdoudgedaan.nl. Tijdens de deelsessie wordt eerst de theorie van het lerend vermogen uitgelegd aan de hand van concrete voorbeelden. Daarna maar daarna gaan de deelnemers zelf met elkaar aan de slag, aan de hand van eigen praktijkvoorbeelden. *De workshop wordt verzorgd door Ruud Dirkse, directeur van zorginnovatiebureau DAZ. DAZ geeft veel trainingen over het lerend vermogen. Ook is Ruud initiatiefnemer en coördinerend auteur van (Op)nieuw geleerd. oud gedaan. Zie ook www.anderszorgen.nl en www.moderne-dementiezorg.nl*

Contactpersoon: Ruud Dirkse, directeur van zorginnovatiebureau DAZ en auteur